

Checklista – bedömning av planförslagets påverkan på världsarvet

Detaljplan för Von Gerdtens 59

Trossö, Karlskrona kommun

Föreligger behov av vidare utredning för att
klarlägga påverkan och/eller annan åtgärd?

Förklaring av checklistan

Påverkan på världsarvet är en planeringsförutsättning av flera som går igenom i inledningen av varje detaljplanearbete i den s.k. undersökningsmallen. I ett första steg sker bedömning av påverkan alltså sett till helheten och svar på frågan om planområdet är beläget inom den geografiska avgränsningen för världsarvet eller dess buffertzona. Om svaret blir ”ja” på någon av dessa frågor så ska denna checklista besvaras för att bedöma om världsarvet kan antas påverkas av föreslagen förändring och om behov av ytterligare utredning finns. Checklistan kan med fördel användas i tidiga planeringsskeden, innan beslut om planbesked givits, för att på så sätt även kunna ge indikation på åtgärder och vägval innan projekt hunnit ritas/formuleras. Materialet är också tänkt att fungera som underlag för dialog, ex. i undersökningsskedet, men även senare i planprocesser.

Med utgångspunkt från Karlskrona kommuns tolkning av världsarvets OUV (Outstanding Universal Value) har kommunen sammanfattat olika aspekter inom integritet och autenticitet. Bedömningsstegen är likt undersökningsmallen positiv, oförändrat och negativ. Kommentarer ges till bedömning av varje aspekt. Bedömningspunkter kan anpassas och utvecklas i dialog och fortsatt arbete.

Om negativ påverkan kan misstänkas, sker en mer detaljerad/djuplodad bedömning utifrån grad av påverkan. Denna sker enbart för aspekter som kan antas medföra negativ påverkan och görs i syfte att kunna resonera om storleken på förväntad negativ effekt så att den kan vara en hjälp vid vägval och behov av ev. vidare åtgärd. Bedömningsstegen följer graderingen enligt ”Guidance on Heritage Impact Assessment” (även om det bör poängteras att bedömning här inte görs lika djuplodad som i en regelrätt HIA), dvs:

- Mycket hög
- Hög
- Medel
- Låg
- Försumbar
- Okänd

Identifierad negativ påverkan summeras avslutningsvis och resonemang om möjliga åtgärder för att undvika, reducera och/eller kompensera påverkan formuleras. Där påverkan inte går att bedöma kan ytterligare undersökning/utredning behövas. Det är inte automatiskt en fullskalig HIA som i sådant fall tas fram utan utredning utifrån behov görs.

Förklaring av begreppen ”autenticitet” och ”integritet”

Autenticitet – äkthet. Autenticitet är inget värde i sig. Den handlar om hur väl attributen uttrycker världsarvsvärdet och kan förklaras som äkthet eller ursprunglighet.

Integritet – helhet. Integritet eller helhet handlar om att alla komponenter, relationer och strukturer som behövs för att världsarvsvärdet kan upplevas finns inom området och att de inte är hotade. Integritet kan också vara sociala eller funktionella aspekter.

ASPEKTER UTIFRÅN OUV (Outstanding Universal Values)						
Integritet	Platsens nuläge	Planens påverkan	+	0	-	Kommentar
1. Påverkar föreslagen förändring den bevarade rutnätsplanen med barockdrag?	På platsen låg tidigare en byggnad. När denna revs bildades en öppen plats med följderna att stadsplanen försvagades. Idag finns inga tydliga gaturum i planområdets östra och södra delar. Marken utgörs där av öppna ytor i form av gräs.	Genom att förtäta med ny bebyggelse innebär förslaget att kv Västerudd får en tydligare kvartersstruktur samt att Finnagränd får ett tydligare och artikulerat stadsrum.	x			I planering och byggande ska rutnätsplanens huvuddrag följas och bevaras. Vid ny bebyggelse ska denna placeras så att rutnätsplanens mönster bibehålls/återupprättas. Tilläggen innebär att kvarterets ursprungliga form stärks i den mån det är möjligt utan att den befintliga byggnadens kulturvärden påverkas.
<i>1.1 Påverkas sträckningar och lägen för gator/torg och kvartersstruktur?</i>			X			Förslaget medför att kv Västerudd får en tydligare avgränsning i öster och söder samt att gaturummen längs Finnagränd förstärks.
<i>1.2 Påverkas den nord-sydliga huvudaxeln och/eller strålgatorna?</i>				X		
<i>1.3 Påverkas Stortorget?</i>				X		
<i>1.4 Påverkas siktlinjer?</i>				X		Bebyggelsen har anpassats i höjd för att inte påverka stadens siluett och så att siktlinjerna till kyrktornen fortsatt är opåverkade.
<i>1.5 Hur påverkas befintliga byggnader i och i detaljplaneområdets närhet?</i>						Den nya byggnaden föreslås vara lika hög som befintlig byggnad i väster vid högsta punkten och sedan trappas ner mot Kronostallet och slutningsmuren med en våning.
2. Påverkar föreslagen förändring den ursprungliga						

visionen och de planerade funktionerna som fortfarande är läsbara idag?					
2.1 Påverkas möjligheten för Karlskrona att utvecklas som ett levande världsarv?				X	Föreslagen förändring vidareutvecklar den civila staden genom att den möjliggör för fler bostäder i centrala Karlskrona – vilket är en förutsättning för Karlskrona centrums fortsatta utveckling som stadskärna.
2.2 Hur påverkas stadens läge vid vatten av föreslagen förändring?				X	
2.3 Innebär föreslagen förändring en påverkan på de funktioner som är nödvändiga för en fungerande civil stad och örlogsstad?				X	Föreslagen förändring vidareutvecklar den civila staden genom att den möjliggör för fler bostäder i centrala Karlskrona – vilket är en förutsättning för Karlskrona centrums fortsatta utveckling som stadskärna.
2.4 Medför föreslagen förändring en påverkan i läsbarheten av kulturhistoriska värden kopplat till världsarvet?				X	Föreslagen bebyggelse ligger strax intill den s.k. slutningsmuren som är listat som värdefullt objekt i Karlskronas världsarv. Ett avstånd mellan föreslagen byggnad och mur är dock reglerat som ”Park” enligt plankartan, vilket säkerställer att slutningsmuren fortsatt är tydligt avläsbar. Avståndet följer samma avstånd till muren som redan befintliga hus i området.
2.5 Kan förslaget antas påverka möjligheten att i framtiden använda och ta i bruk byggnader och miljöer som ingår i Världsarvet?				X	

2.6 Påverkar föreslagen förändring stadens torg som central mötesplats och samlingspunkt för offentliga funktioner?						
2.7 Påverkar planen något av de angivna anläggningarna/byggnaderna i världsarvsbeskrivningen (enligt Unescos beskrivning)				X		
3. Påverkar föreslagen förändring bevarandet av de militära befästningarna och/eller avsättningar och försörjningsområden enl. OUV?				X		
3.1 Påverkar föreslagen förändring de militära befästningarna, dvs. de inre befästningarna vid Ljungskär, Mjölmarholmen, Koholmen, Godnatt, och Kurrholmen eller de yttre befästningarna vid Drottningkärs kastell och Kungsholms fort?				X		
3.2 Påverkar föreslagen förändring avsättningar och försörjningsområden, dvs. Skärfa Herrgård eller Kronokvarnen?				X		
Autenticitet	Platsens nuläge	Planens påverkan	+	0	-	Kommentar
1. Påverkar föreslagen förändring världsarvets läge och miljö?				X		
1.1 Påverkar föreslagen förändring upplevelsen av Karlskrona som stad byggd i skärgårdsmiljö?				X		
1.2 Påverkar föreslagen förändring Karlskronas historia som marin stad och hamnstad?				X		
2. Påverkar föreslagen förändring världsarvets design, utformning och material?				X		
2.1 Påverkar föreslagen förändring möjligheten att utläsa olika årsringar i Karlskronas historia?				X		Var tids arkitektur har sitt formspråk och läggs på så vis till som årsringar i stadsväven. I ett levande

			<p>världsarv är det viktigt att äldre bebyggelse bevaras, synliggörs och att nya tillägg fortsatt kan utvecklas.</p> <p>Vid planeringen av nya bebyggelseområden bör den historiska berättelse av vad platsen hade för funktion innan, lyftas fram, vilket i planförslaget görs genom att föreslagen bebyggelse förhåller sig höjdmässigt till stadens siluett, att bebyggelsen trappas ner i höjd mot slutningsmuren och då ett avstånd regleras mellan byggrätt och slutningsmur genom användningen "Park":</p>
<p>2.2 Påverkar föreslagen bebyggelse hur stadens topografi och siluett kan utläsas? (dvs. att bebyggelsen i stora drag följer Trossös topografi med undantag för östra och södra delarna. Bebyggelsen underordnas kyrktornen på Stortorget, vilka tydligt framträder).</p>		X	<p>Befintlig byggnad har samma höjd eller lägre än intilliggande byggnad i väster. Förslaget har bedömts i 3D-modell och ny föreslagen bebyggelse bedöms ha en höjd som är väl anpassad i stadsbilden och som inte påverkar stadssiluetten negativt.</p>
<p>2.3 Påverkar föreslagen förändring materialäktheten i stadens materia? (dvs. erhålls hög kvalitet arkitektoniskt och materialmässigt).</p>		X	<p>Nybyggnation och planering ska bygga vidare på och bidra till Karlskronas unika bebyggelsestruktur och höga kvalitet i arkitektur och i byggnadsmaterial. Ny bebyggelse inom planområdet innebär att extra höga krav kommer att ställas på den nya bebyggelsens utformning och material samt anpassning till miljön då området ligger inom världsarvet och inom riksintresse för kulturmiljövård.</p> <p>De tillägg som föreslås på befintlig byggnad ska harmoniera med befintlig</p>

						byggnad gällande materialval och färgsättning.
Bedömning av påverkansgrad						
	Mycket hög	Hög	Medel	Låg	Försumbar	Okänd
						Kommentar
Integritet, identifierad potentiell negativ påverkan						Ingen negativ påverkan är identifierad.
Autenticitet, identifierad potentiell negativ påverkan						Ingen negativ påverkan är identifierad.
Möjliga åtgärder för att undvika, reducera och/eller kompensera påverkan.	-					
Är bedömningen av effekterna av stor osäkerhet?						Nej
Är effekterna varaktiga eller oåterkalleliga						Nej
Nästa steg?	<i>Förslag till detaljplan för Von Gerdtens 59 bedöms ha en viss positiv påverkan på världsarvets värden varför fortsatta utredningar inte bedöms erfordras. Till granskningsskedet har byggnaden sänkts med en och två våningar för att trappa ner bebyggelsen mot varvmuren och Kronostallet. Planbeskrivningen förtydligas gällande text kring riksintresse för kulturmiljö och världsarv.</i>					
Aspekter som inte är relevanta eller bedömts inte påverkas av planen.	-					

Checklistan är granskad och kompletterad av Mattias Eklund, byggnadsantikvarie, sakkunnigt cert. Kulturvärden (KUL2)
Nyréns arkitektkontor

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Eleonor Karlsson
Planchef

Ann-Sofie Silverskär
Planarkitekt